

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.20.279/2024/9.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Csányi & Zala Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Zala László ügyvéd)

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: Rácz és Pál Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Rácz Pál ügyvéd)

A per tárgya: üzemeltetési díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla, 9.Pf.20.348/2023/7/II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék, 28.P.22.438/2020/41. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – az állami adóhatóság illetékbevételi számlájára – 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A több kerületi önkormányzat részvételével létrejött F..... P.... T..... és az alperes között 2000. március 19-én létrejött parkolásüzemeltetési szerződéshez a felperes 2001. március 20-án csatlakozott. A szerződéskiegészítés alapján a felperesi kerületben az alperes 2001. november 10-től kezdte üzemeltetni a fizető parkolási rendszert.

[2] A parkolásüzemeltetési szerződés értelmében az alperes az üzemeltetési jog ellenértékeként díjfizetésre volt köteles. A szerződés 1. melléklete szerint, amennyiben az érintett tulajdonos önkormányzat a területén üzemeltetett parkolóhely-szám 40%-át meghaladó számú lakossági parkolási engedélyt bocsát ki – és a kihasználtsági mutatók nem érik el a 25%-ot – úgy az elszámoláskor a 40%-ot meghaladó parkolóhelyek számát rögzíteni kell, és az így meghatározott parkolóhely-számra eső kiesett bevételt az üzemeltetési jog jogosultja (az alperes) jogosult az önkormányzattal szemben érvényesíteni.

[3] 2001., 2002. és 2003. évek során a felperes által kibocsátott lakossági engedélyek száma meghaladta az üzemeltetett parkolóhelyek számának 40%-át, és az alperes közlése szerint a parkolóhelyek kihasználtsága nem érte el a 25%-ot, az alperes ezért a felperessel szemben az ezen évekre eső, az ún. próbaüzemből származó veszteség címén összesen 123.282.367 forint + áfa összeget számított fel.

[4] A peres felek 2003. október 21-én megállapodást kötöttek egymással (a továbbiakban: Megállapodás), amelynek 1. pontja szerint a 2001. november 10-től 2001. december 31-ig terjedő beruházási, telepítési és a 2002. január 1-jétől 2002. december 31-ig terjedő kísérleti időszakra vonatkozó beszámolót kölcsönösen elfogadják azzal, hogy ezen időszak vonatkozásában egymással szemben semmilyen pénzügyi követelésük nincs. A 2003. január 1-jétől 2003. december 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan előzetesen úgy állapodtak meg, hogy amennyiben az elszámolás a felperes szempontjából negatív eredményt mutatna, úgy az alperes ezt sem érvényesíti a felperessel szemben. A felek a 2. pontban a parkolási rendszer átalakításáról rendelkeztek. A Megállapodás 2.5. pontjában kötelezettséget vállaltak arra, hogy az 1. pontban rögzítettek tekintetével a közöttük a felperes törzsvagyonába tartozó fizető várakozóhelyek üzemeltetésére kötött, 2011. március 20-án lejáratú üzemeltetési szerződést további két évvel, 2013. március 20-ig terjedő időszakra meghosszabbítják. Amennyiben a parkolásüzemeltetési szerződés meghosszabbítására nem került sor, úgy a szerződés 1. pontja hatályát veszti.

[5] A peres felek 2009. év végéig terjedő időszakra minden évben az alperes által készített elszámolás alapján elszámoltak egymással.

[6] A parkolásüzemeltetési szerződés meghosszabbítására nem került sor. Az alperes a felek között kialakult, 2009. év végéig alkalmazott módon kezdeményezte a 2010-ben és a 2011 januárjától márciusáig terjedő időszakban beszedett parkolási bevételek elszámolását, azonban az így kimutatott 111.774.995 forint fizetési kötelezettségét – a felek közötti elszámolási vitára figyelemmel – nem teljesítette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[7] A felperes keresetében 111.774.995 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperes kötelezését a felek között létrejött parkolásüzemeltetési szerződésből eredő 2010. évi, valamint 2011. január, február, március havi bevétel figyelembevételével számított üzemeltetési díj jogcímén a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 277. § (1) bekezdése alapján.

[8] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Emellett beszámítási kifogást és a kereset meghaladó összegben viszontkeresetet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a Megállapodás 1. pontja hatályát veszítette, így a felperesnek 123.282.367 forint + 25% áfa összegű tartozása keletkezett az alperes felé a parkolásüzemeltetési szerződésben kikötött elszámolási szabályoknak megfelelően az ún. próbaüzemi veszteség miatt (a 2001., 2002. és 2003. évekre).

[9] A felperes a beszámítási kifogás és a viszontkereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 111.774.995 forintot és annak az ítéletében meghatározott részösszegek után számított kamatát. Az alperes viszontkeresetét elutasította.

[11] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét mind jogalapjában, mind összecszerúségében megalapozottnak találta arra figyelemmel, hogy azt a felperes az alperes azon elszámolási javaslata alapján határozta meg, amely éveken keresztül a felek közötti elszámolás alapja volt.

[12] A viszontkeresettel összefüggésben megállapította, hogy a parkolásüzemeltetési szerződés szerint az alperes igénye akkor lehet alapos, ha 2001., 2002. és 2003. évek során a felperes által kibocsátott lakossági parkolási engedélyek száma meghaladta az üzemeltetett parkolóhelyek számának 40%-át, és a parkolóhelyek kihasználtsága nem érte el a 25%-ot. A lakossági parkolási engedélyek 40%-ot meghaladó aránya a perben nem volt vitás. Azonban a Megállapodás 1. pontja, amely szerint az adott évekre vonatkozó beszámolót a felek kölcsönösen elfogadják, hatályát veszítette, és nincs egyéb, az elszámolás elfogadására irányuló felperesi jognyilatkozat, ezért az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a perbeli időszakban a parkolóhelyek kihasználtsága nem érte el a 25%-ot.

[13] Az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt magánszakvélemény és a perben beszerzett igazságügyi szakértői vélemény összevetése és részletes elemzése alapján az utóbbit elfogadva megállapította, az alperes nem bizonyította, hogy az elszámolása valós tényeken alapul, nem tette lehetővé a parkolóórák bevételei és a saját elszámolása közötti egyezés bizonyítását, a pótdíj bevételekről ellenőrizhető tényadatot, bizonylatot nem mutatott be. Minderre tekintettel az alperes nem bizonyította, hogy a parkolóhelyek kihasználtsága 25% alatt volt az ún. próbaüzem alatt, így azt sem, hogy próbaüzemi veszteség címén díjazásra lenne jogosult, ezért az alperes beszámítási kifogását, illetőleg ugyanezen az alapon előterjesztett viszontkeresetét elutasította.

[14] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[15] Mindenekelőtt rögzítette, bár az alperes a fellebbezés petituma szerint az ítélet keresetnek helyt adó rendelkezésének a megváltoztatását is kérte, azonban – a viszonykeresettel tartalmában azonos beszámítási kifogáson kívül – a fellebbezésében nem adott elő semmilyen érvet arról, hogy miért nem helyes az elsőfokú bíróságnak a felperes által érvényesített igényről hozott döntése. Erre vonatkozó érvelés hiányában a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek ezt a részét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[16] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az ítélezése alapjául elfogadta, mert bár az alperes a fellebbezésében állította, hogy a tényállás iratellenes, konkrét iratellenes megállapításra nem hivatkozott, és ilyet a másodfokú bíróság sem észlelt.

[17] Az alperes viszontkeresetében a 2001., 2002. és 2003. években felmerült, ún. próbaüzemi veszteséget érvényesítette, azt állította, hogy a Megállapodásban írt feltételek bekövetkezése miatt az felperes köteles ezekre az évekre az alperes ekkor keletkezett veszteségét megtéríteni.

[18] A másodfokú bíróság megállapította, a felek egyezően adták elő, hogy ezekre az évekre ilyen jellegű tartozás valóban keletkezett, éppen ennek rendezése céljából kötötték meg a Megállapodást, gyakorlatilag egyezséget kötöttek. A felperes vállalásaiért cserébe az alperes nem támasztott pénzügyi követelést a felperessel szemben a 2001-2003. közötti időszakra. A Megállapodás 2.5. pontjában tartalma szerint a régi Ptk. 208. § (1) bekezdése szerinti előszerződést kötöttek, amelyben vállalták a szerződés 2 évvel történő meghosszabbítását azzal a bontó feltétellel, hogy amennyiben erre nem kerül sor, akkor a szerződés 1. pontja hatályát veszti.

[19] Az parkolászüzemeltetési szerződés Megállapodásba foglalt előszerződésnek megfelelő meghosszabbítása jogszabályváltozás miatt olyan okból vált lehetetlenné, amelyért egyik fél sem felelős. Ez azzal a jogkövetkezménnyel járt, hogy hatályát veszítette a Megállapodás 1. pontja, azaz a felek azon jognyilatkozata, hogy egymással szemben az érintett időszakra semmilyen pénzügyi követelésük nincs. Ebből az következik, hogy a 2001., 2002., 2003. években keletkezett alperesi követelést a felperesnek meg kell fizetnie, feltéve ha annak az összegét a perben meg lehet állapítani.

[20] Az alperes a követelésének az összegét a perben évenkénti bontásban megjelölte, azonban a felperes az összegszerűséget vitatta. Arra hivatkozott, hogy az igény alapja kizárólag az alperes által elkészített és a felperes által visszaigazolt elszámolás lehet, de az alperes ilyet nem készített, a felperes pedig nem igazolt vissza. A Megállapodásban sem szerepel elfogadott és számszerűleg meghatározott üzemeltetési veszteség, ez a 2003. év vonatkozásában nem is volt lehetséges a Megállapodás október 21-i keltére tekintettel.

[21] Ezzel szemben az alperes az elsőfokú eljárásban is arra hivatkozott – amire a fellebbezését is alapította –, hogy az alperes 2001., 2002., 2003. évekre irányadó elszámolását a felperes egyrészt a Megállapodásban, másrészt egyéb nyilatkozataiban elismerte. Állította továbbá, hogy az összegszerűség bizonyítását az elsőfokú bíróság tévesen terhelte az alperesre, így a bizonyítatlanságot nem értékelhette volna a terhére.

[22] A másodfokú bíróság kiemelte, bár az alperes hangsúlyosan arra hagyatkozott, hogy az éves elszámolásait korábban a felperes minden esetben elfogadta, ez önmagában még nem zárja ki, hogy a felperes azokat a perben vitássá tegye. Amennyiben az elfogadás megfelel a régi Ptk. 242. § (1) bekezdésében írt tartozáselismerésnek, az legfeljebb a bizonyítási kötelezettség alakulását befolyásolja, de nem zárja ki, hogy a fél a korábban elfogadott elszámolást akár eredményesen vitassa.

[23] A másodfokú bíróság kifejtette, a régi Ptk. 242. § (1) bekezdésben meghatározott tartozáselismerésnek az olyan nyilatkozat felel meg, amelyből teljesen egyértelműen és

kétséget kizáró módon kitűnik az elismerés ténye (akár más szavakkal kifejezve) és az, hogy milyen jogcímen alapuló és milyen összegű tartozás az, amelyet az elismerő elfogad.

[24] Megállapította, hogy ilyen, teljesen egyértelműen meghatározott összegre irányuló tartozáselismerést a Megállapodás 1. pontja nem tartalmazott. A 2001. és 2002. év esetében ugyan szerepel az, hogy az alperes beszámolóit a felek elfogadják, ugyanakkor semmilyen módon sem derül ki a szerződésből, hogy pontosan mely okiratról van szó. A perben megtalálható dokumentumok között beszámoló elnevezésű egyáltalán nincs.

[25] A másodfokú bíróság megállapította továbbá, hogy az alperes által hivatkozott egyik okirat sem felel meg a régi Ptk. 242. §-a szerinti követelményeknek. A tartozáselismerés egyrészt akkor járhat a Ptk. 242. §-a szerinti joghatással, ha az alakilag megfelel a (2) bekezdésben foglaltaknak, ezért a képviselő-testületi határozatok, jegyzőkönyvek, az azokban foglalt egyes döntések nem minősülhetnek a Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerésnek, miután nem az alpereshez címzett nyilatkozatok voltak. A másodfokú bíróság – indokainak részletes kifejtésével – tartalmukat tekintve sem találta azokat alkalmasnak arra, hogy azokból a tartozáselismerés tényére lehetne következtetni.

[26] Erre tekintettel értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság megállapításával, hogy a viszontkereset összecszerúségét – a felperes vitatására tekintettel – a régi Pp. 164. § (1) bekezdésének megfelelően az alperesnek kellett bizonyítania, miután semmilyen olyan adat nem áll rendelkezésre, amely a bizonyítási kötelezettség megfordítását indokolná. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból összességében – az elsőfokú bírósággal egyezően – arra a következtetésre jutott, hogy a 2001., 2002., 2003. évi elszámolás valós adatai a jelen perben teljes mértékben nem rekonstruálhatók, ezért nem lehet megállapítani azt az összeget, amellyel a felperes az alperesnek erre az időszakra tartozik. Ennek bizonyíthatatlanságát pedig az alperesnek kell viselnie.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[27] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet „vizontkeresetet és a beszámítási kifogást érintő részének” hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a viszontkeresetének és beszámítási kifogásának helytadó határozat hozatalát azaz – tartalma szerint – a kereset elutasítását és a felperes marasztalását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet a régi Ptk. 240. § (4) bekezdésébe, 242. § (1) bekezdésébe, a régi Pp. 3. § (3) bekezdésébe, 164. § (1) bekezdésébe és 221. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

[28] Az alperes a megjelölt anyagi jogi jogszabálysértésekkel összefüggésben előadta, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság helytelenül járt el, mert nem ismerte fel az egyezséggel kapcsolatos irányadó jogszabályi rendelkezéseket és joggyakorlatot. A jogerős ítélet maga is tartalmazza, hogy a Megállapodás egyezségnek minősül. Az EBH2006. 1403. számú határozat értelmében a felperes nem támadhatta volna meg az alperesnek a viszontkeresettel és beszámítási kifogással érvényesíteni kívánt pénzügyi követeléseit, hiszen azok egyezséggel lettek lezárva. Amennyiben a felperes bizonytalan volt vagy tévedett a pénzügyi követelések összecszerúségében, ezt a bizonytalanságot, tévedést az egyezség megkötése által feloldották. Miután a szerződés meghosszabbítására nem került sor, a felperessel szembeni pénzügyi követelések ismét érvényesíthetővé váltak. Hangsúlyozta, pénzügyi követeléseik összecszerúsége ugyanazon az elszámolási módszeren nyugszik, mint amilyen a felek közötti összes többi érvényes, nem vitatott elszámolás.

[29] Mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság jogellenesen állapította meg, hogy a felperes részéről nem történt tartozáselismerés, ennek következtében jogszabályellenesen telepítették a bizonyítási kötelezettséget az alperesre. E körben a BH1981. 112. számú legfelsőbb bírósági döntésre hivatkozott, amelynek értelmében az ellenérték megfizetése egyben tartozás-elismerésnek minősül. Jelen ügyben a felperes által teljesítendő ellenérték megfizetését „felváltó szolgáltatásokkal” (a felperes által vállalt parkolási rendszer átalakítással, másrészt a szerződés lejártát követően annak további két évvel történő meghosszabbításával) rendezték, az ily módon meghatározott felperesi ellenszolgáltatás nyújtása egyben tartozáselismerésnek is minősül. A Megállapodás hiányában ugyanis a felek már 2004-ben elszámoltak volna egymással. Mindezen nem változtat az, hogy a parkolásüzemeltetési szerződés meghosszabbítására végül nem került sor, ennek ugyanis csak az a következménye, hogy a Megállapodás 2.5. pontjában írt bontó feltétel miatt hatályát veszítette az egyezség, tehát az az alperesi nyilatkozat, hogy a 2001., 2002. és 2003. évekre vonatkozó pénzügyi követeléseiről lemond. A másodfokú bíróság azzal, hogy az érvényes tartozáselismerés ellenére nem fordította meg a bizonyítási terhet, eltért a BH2015. 80. számú határozattól is.

[30] Az eljáró bíróságok azért is jogellenesen telepítették a bizonyítási terhet az alperesre, mert a bírói gyakorlat szerint az írásban és ráutaló magatartással létrehozott megállapodással szemben a bizonyítás azt terheli, aki az abban foglaltakkal ellentétes tényelőadást tesz, vagy a megállapodást tagadja (BH2014. 272). Ezzel összefüggésben az alperes álláspontja szerint a felperes bizonyítási kötelezettségét támasztja alá az a tény, hogy az üzemeltetési szerződés alapján történő éves elszámolásokra végig teljesen egyező elszámolási módszert vonatkozott, és az egy évtizedes szerződéses kapcsolat alatt a felperes soha nem vitatta az összecszerűséget, vagy az elszámolás módját. A felperes tehát nem csak az írásbeli Megállapodással, hanem a saját egy évtizedes gyakorlatával is ellentétes tényelőadást tett, ami sérti a jóhiszeműség és tisztesség, valamint a szerződéses kapcsolatokban érvényesülő együttműködési kötelezettség követelményét. Az alperes jogszerűen bízhatott a felperes jóhiszemű és tisztességes eljárásában, amikor iratainak az egyébként jogszerű selejtezését végrehajtotta, amit az eljáró bíróságok ugyancsak a terhére értékelték.

[31] A felperes a keresetének jogalapját az elsőfokú ítélet megállapítása szerint az alperes elszámolási javaslatára alapította. Ezzel a másodfokú bíróság is egyetértett. A viszontkereset és a beszámítási kifogás jogalapja szintén az alperes elszámolási javaslata volt a 2001-2003. évekre, amellyel kapcsolatban viszont a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az elszámolás adatai nem rekonstruálhatók. Sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem adott magyarázatot arra, hogy ugyanazon elszámolási javaslatok miért fogadhatók el a felperes oldalán a jogalap és az összecszerűség tekintetében, és miért nem fogadhatók el az alperesi igények vonatkozásában. E körben a jogerős ítélet nem tartalmaz semmilyen indokolást.

[32] Az eljáró bíróságok nem vizsgálták, hogy a felperes a szerződéses jogviszony fennállása alatt az alperes elszámolási javaslatait milyen eljárás keretében, milyen határozatban fogadta el, bár ennek vizsgálata az alperes álláspontja szerint elengedhetetlen lett volna. A tényállás felderítetlenségének kérdése a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettséggel függ össze.

[33] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem nem támadta a felperes által érvényesített igényről hozott döntést, így annak jogszerűsége a felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálható. Kifejtette továbbá, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme lényegében a bizonyítékok felülmérlegelését célozza, amelynek azonban a felülvizsgálati eljárásban általában nincs helye.

[34] Az alperes válasziratában hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati kérelmében nem kérte a bizonyítékok felülmérlegelését, azt a felperes tévesen értelmezte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[35] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[36] A Kúria előrebocsátja a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához, hogy a felülvizsgálati eljárás nem a jogerős ítélettel befejezett peres eljárás folytatása. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslat, amelynek tárgya a jogerős ítélet, a rendeltetése pedig annak megállapítása, hogy a felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt okokból a jogerős határozat jogszabálysértő-e. Ebből az is következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak nem lehet tárgya olyan jogkérdés, ami a megelőző eljárásban nem merült fel, amely kérdésben a másodfokú bíróság nem határozott (Kúria Pfv.V.22.154/2012/4., Pfv.VI.20.455/2019/11.).

[37] Az alperes a régi Ptk. 240. § (4) bekezdésének sérelmét arra hivatkozással állította, hogy a felperes nem támadhatta volna meg az egyezséggel rendezett alperesi pénzügyi követelést. A Kúria rögzíti, hogy a felperes nem támadta meg a Megállapodást, nem hivatkozott tévedésre, ezért a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott EBH2006. 1403. számú határozatban foglaltak jelen ügyben nem bírnak relevanciával. Bár a felperes az elsőfokú eljárás során – más jogi alapon – valóban vitatta a Megállapodás érvényességét, de annak már az elsőfokú bíróság sem tulajdonított jelentőséget, indokai kifejtése mellett. A másodfokú eljárás tárgyát pedig egyáltalán nem képezte a Megállapodás érvénytelensége. Ennek megfelelően sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróságnak nem kellett abban a kérdésben állást foglalnia, hogy a felperes megtámadhatta-e a szerződést. Döntésük nem azon alapult, hogy a felperes megtámadása folytán nem vették figyelembe a Megállapodásban írtakat, ezért a régi Ptk. 240. § (4) bekezdésének alkalmazása, alkalmazhatósága a perben nem merült fel, a jogerős ítélet így azt nem sértheti.

[38] A másodfokú bíróságnak az alperes régi Ptk. 207. § (1) bekezdésében és 242. §-ában foglaltak megsértésére vonatkozó fellebbezési hivatkozása alapján a Megállapodás 1. pontjával összefüggésben azt kellett vizsgálnia, hogy az az alperes állításának megfelelően tartalmazott-e tartozáselismerést a 2011-2003. évekre az alperesnél felmerült veszteség összege vonatkozásában.

[39] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a régi Ptk. 242. § (1) bekezdése körében azt adta elő, hogy a másodfokú bíróság jogellenesen állapította meg, hogy a felperes részéről nem történt tartozáselismerés. Bár a felülvizsgálati ellenkérelemre adott válasziratában az alperes azt hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati kérelme nem a bizonyítékok felülmérlegelésére irányul, a Kúria – a felperessel azonosan – azt a kijelentését, miszerint a másodfokú bíróság jogellenesen állapította meg, hogy a felperes részéről nem történt tartozáselismerés, csak akként tudta értelmezni, hogy az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból helytelen, jogszabálysértő következtetésre jutott, amikor nem látta megállapíthatónak, hogy a felperes a beszámítási kifogással, illetve viszontkeresettel érvényesített összegre elismerte a tartozását. E körben viszont a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére nem hivatkozott, és nem fejtette ki, hogy a Megállapodás 1. pontjának a másodfokú bíróság általi értelmezését és az alperes által hivatkozott egyéb okiratok (képviselőtestületi határozatok, előterjesztések) elemzésére is

kiterjedő bizonyék értékelését és az abból levont következtetéseit mennyiben tartja jogszabálysértőnek.

[40] A régi Pp. 272. § (2) bekezdésében és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben írtak értelmében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A Kúria ezért e részében a jogerős ítéletet nem vizsgálhatta, döntése meghozatalakor a jogerős ítélet azon megállapításából kellett kiindulnia, hogy az alperes által érvényesített ellenkövetelés összegére nézve a felperes a Megállapodásban, illetve egyéb nyilatkozataiban nem ismerte el az tartozását.

[41] Az alperesnek a régi Ptk. 242. § (1) bekezdését érintő, a BH1981. 112. számú legfelsőbb bírósági döntésben írtak figyelmen kívül hagyására, és annak alapján az arra való hivatkozását pedig, miszerint az ellenérték megfizetése, az adott esetben „felváltó szolgáltatással” való megfizetése tartozás-elismerésnek minősül, a Kúria – visszautalva a [36] pontban kifejtettekre – amiatt nem vizsgálhatta, mert az alperes ezeket az érveit először csak a felülvizsgálati kérelmében adta elő. A Kúria utal azonban arra is, hogy a Legfelsőbb Bíróság döntése nem minősül precedensértékű határozatnak, az abban írtaktól való eltéréssel a bíróság nem valósít meg jogszabálysértést, továbbá az alperes a felülvizsgálati kérelmében nem tette vitássá a jogerős ítélet azon megállapítását, hogy a tartozáselismerés akkor járhat a régi Ptk. 242. §-a szerinti joghatással, ha az alakilag megfelel a (2) bekezdésben foglaltaknak, tehát az a másik félhez intézett írásbeli nyilatkozattal történik.

[42] Hasonlóképpen először a felülvizsgálati kérelmében adta elő az alperes BH2014. 272. (Kúria Pfv.21.020/2013/17.) számon közzétett határozatára alapított érveit is, ami álláspontja szerint ugyancsak a bizonyítási teher megfordulását eredményezi. Az e határozatra felépített jogi álláspontja sem képezte a korábbi eljárások tárgyát, ezért a másodfokú bíróság nem követhetett el jogszabálysértést a bizonyítási teher vizsgálata kapcsán az elő nem adott jogi érvelés figyelmen kívül hagyásával, e tekintetben értelemszerűen indokolási kötelezettség sem terhelte.

[43] Miután a jogerős ítélet tartozáselismerés hiányával kapcsolatos megállapítása a kifejtettek szerint nem volt felülbíráható, és az alperesnek a bizonyítási teher megfordulását állító további érvei az előző pontban foglaltak szerint a felülvizsgálati eljárásban nem voltak vizsgálhatók, a jogerős ítélet nem sérti, nem sértheti a régi Pp. 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási teherre vonatkozó általános rendelkezéseit. A jogerős ítélet helytálló megállapítása szerint a bizonyítási teher megfordulását eredményező körülmény hiányában az alperest terhelte az általa érvényesíteni kívánt követelés összege tekintetében a bizonyítás.

[44] Tévesen és iratellenesen hivatkozott arra az alperes, hogy a másodfokú bíróság indokolás nélkül fogadta el a döntése alapjául az alperes elszámolását a kereset vonatkozásában, viszont nem fogadta el azt a viszontkereset tekintetében. Az alperes az elsőfokú eljárásban a kereset összeszerűségét vitatta, azonban a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott megállapítása szerint az alperes – bár a fellebbezésében kérte a kereset elutasítását – nem adott elő semmilyen érvet arról, hogy miért nem helyes az elsőfokú bíróságnak a felperes által érvényesített igényről hozott döntése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek ezt a részét további vizsgálat és indokolás nélkül hagyta helyben (jogerős ítélet 21. pont). A másodfokú bíróságnak tehát nem kellett a keresetben érvényesített összeg bizonyítottsága tekintetében állást foglalnia, így arra az indokolásában sem kellett kitérnie. A keresetet kizárólag a beszámítási kifogára vonatkozó elsőfokú döntés megalapozottsága szempontjából vizsgálta, vizsgálhatta.

[45] Az alperes által érvényesített igény vonatkozásában viszont a felperes a perben végig vitatta annak összegét. Az elsőfokú bíróság az alperes bizonyítási terhe mellett ezért folytatott

le e körben bizonyítást, és annak eredményeként jutott arra a megállapításra, hogy az alperes nem tudott eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének. Az alperes fellebbezése alapján a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre az elsőfokú ítélet e rendelkezésére terjedt ki, döntését a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretein belül hozta meg és indokolta. E körben külön kiemelte, hogy adott esetben még egy, a régi Ptk. 242. §-ának megfelelő tartozáselismerés sem fosztotta volna meg a felperest a perben a követelés összegének vitatásától, csak a bizonyítási terhet fordította volna meg.

[46] Alaptalanul hivatkozott az alperes a tényállás felderítetlenségére és ezzel összefüggésben a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettség elmulasztására is. Ezen állításait konkrétumokkal nem támasztotta alá, nem adta elő, hogy milyen bizonyításra szoruló tényről nem tájékoztatta a bíróság, az mennyiben hatott ki az érdemi döntésre, illetve nem hivatkozott arra, hogy mely bizonyítási indítványának nem adott helyt a bíróság.

[47] A Kúria a teljesség érdekében rögzíti, az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „viszontkeresetet és a beszámítási kifogást érintő részének” hatályon kívül helyezését, és az azoknak helytadó rendelkezés meghozatalát kérte, petituma nem vonatkozott a keresetnek helytadó jogerős ítéleti rendelkezésre. A beszámítási kifogás előterjesztése a régi Ptk. 296. §-a szerinti beszámítás perben történő érvényesítése. A régi Ptk. 296. § (2) bekezdése szerint a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek. Ebből következik, hogy a keresettel érvényesített követelés összegét elérő eredményes beszámítási kifogás, azaz a „beszámítási kifogásnak történő helytadás” a kereset elutasítását eredményezi. A Kúria ezért a pontatlanul megfogalmazott felülvizsgálati kérelmet – annak tartalma szerint – akként értelmezte, hogy a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet egészét érintette, annak a keresetnek helytadó rendelkezésére is kiterjedt.

[48] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Alkalmazott jogszabályok és joggyakorlat

[49] 1952. évi III. törvény 221.§ (1) bekezdés 275. § (2)

[50] 1959. évi IV. törvény 242. § (2) bekezdés

[51] Kúria Pfv.V.22.154/2012/4., Pfv.VI.20.455/2019/11.

A döntés elvi tartalma

[52] A felülvizsgálati eljárásnak nem lehet tárgya olyan jogkérdés, ami a megelőző eljárásban nem merült fel, amely kérdésben a másodfokú bíróság nem határozott.

Záró rész

[53] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt az alperes a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes jogi képviselővel felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdései szerint, a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan mérsékelt, áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget. Köteles továbbá megfizetni az illetékfeljegyzési jogra tekintettel meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket, amelyről a Kúria a régi Pp. 78. § (1) bekezdésén, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (1) bekezdésén, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén túlmenően a 30/2017. (XII. 27.) IM rendeletnek a 26/2022. (XII. 6.) IM rendelettel módosított 3. § (2) bekezdése szerint is rendelkezett.

[54] A fizetendő felülvizsgálati eljárási illeték kapcsán a Kúria tájékoztatja az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni; a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett alperes adóazonosító számát. Figyelmezteti a Kúria az alperest, hogy amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[55] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés *e)* pontja zárja ki.

[56] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2024. szeptember 25.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bíróági ügyintéző